

'modification of the mind' has been designated 'Buddhi-vṛtti' or modification of Buddhi. The words 'Chitta' and 'Manas' have been used in the same sense in many places, but really speaking, the Manas is the sixth sense. In other words, the awareness that is necessary for the internal effort, for the setting in motion of the external senses and for the inner awareness of mental states are all the work of the mind. Mental perception is due to that awareness just as visual knowledge is due to the eye. Thus mind, the instrument of conation, is the internal centre of the organs of knowledge and action, while Chitta-Vṛtti or modification or fluctuation of the mind is nothing but knowledge itself. The specific knowledge of things cognised, done or retained by the mind is Chitta-Vṛtti. It should be remembered that this is the ancient division.

भाष्यम्—तत्र—

प्रत्यक्षानुमानागमाः प्रमाणानि ॥ ७ ॥

इन्द्रियप्रणालिकया चित्तस्य बाह्यवस्तुपरागात्तद्विषया सामान्यविशेषात्मनो-  
ऽर्थस्य विशेषावधारणप्रधाना वृत्तिः प्रत्यक्षं प्रमाणम् । फलमविशिष्टः पौरुषेयचित्त-  
वृत्तिबोधः । बुद्धेः प्रतिसंवेदौ पुरुष इत्युपरिष्ठादुपपादयिष्यामः ।

अनुमेयस्य तुल्यजातीयेष्वनुवृत्तौ भिन्नजातीयेभ्यो व्यावृत्तः संबन्धः,  
यस्तद्विषया सामान्यावधारणप्रधाना वृत्तिरनुमानम् । यथा, देशान्तरप्राप्ते-  
र्गतिमच्चन्द्रतारकं चैत्रवत्, विन्ध्यश्चाप्राप्तिरगतिः ।

प्राप्तेन दृष्टोऽनुमितो वार्थः परत्र स्वबोधसंक्रान्तये शब्देनोपदिश्यते,  
शब्दात्तदर्थविषया वृत्तिः श्रोतुरागमः । यस्याऽश्रद्धेयार्थः वक्ता न दृष्टानुमितार्थः  
स आगमः प्लवते, मूलवक्तरि तु दृष्टानुमितार्थे निर्विप्लवः स्यात् ॥ ७ ॥

Of these,

**Perception, Inference And Testimony Constitute  
The Pramāṇas (1). 7.**

Perception is that modification of the mind which  
is caused by its contact (2) with an outward object